

Latvijas Kultūras akadēmija
Teātra un audiovizuālās mākslas katedra

LAIKMETĪGĀS DEJAS IZRĀDE

„ANDELE”

Bakalaura darba teorētiskais pielikums

Autore:
Akadēmiskās bakalaura augstākās izglītības programmas „Mākslas”
Laikmetīgās dejas horeogrāfijas apakšprogrammas
4. kursa studente Agate Cukura
(ID Nr. 20114206)

Darba vadītāja:
docente, Mag.art. Ramona Galkina

Rīga
2015

SATURS

IEVADS	3
1. DARBA IECERES RAKSTUROJUMS	5
2. TEORĒTISKIE ASPEKTI	7
2.1. AbrahamaMaslova psiholoģijas teorija – Maslova vajadzību piramīda	7
2.2. Psiholoģiskie aizsardzības veidi	8
2.3. Citi pētījumi.....	9
3. IZRĀDES STRUKTŪRA	11
4. DARBA MĀKSLINIECISKIE ASPEKTI	14
5. PROFESIONĀLIE PAŅĒMIENI	16
6. RADOŠĀ DARBA ĪSTENOŠANAS GAITAS APRAKSTS	17
KOPSAVILKUMS	19
AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS	20
SUMMARY	21
PIELIKUMI.....	23
1. pielikums. Scenogrāfija	23
2. pielikums. Maslovavajadzību piramīda.....	25

IEVADS

Mans bakalaura darbs laikmetīgās dejas horeogrāfijas apakšprogrammā ir trīsdesmit minūšu gara laikmetīgās dejas izrāde „Andele”, kuras pirmizrāde būs 2015. gada 13.jūnijā, Zirgu Pasta Karamazovu zālē. Par izrādes tēmu esmu izvēlējusies *iepirkšanās kā pamatvajadzību aizstāšana*, kas mūsdienās kļūst aizvien aktuālāka, jo pieaugot lielveikalu un to piedāvājumu klāstam, pieaug arī cilvēku skaits, kuriem iepirkšanās kalpo kā pamatvajadzību aizvietošana. Bakalaura darba ietvaros pievērsos cilvēku tieksmei pārmērīgi iepirkties, kas radusies, iztrūkstot kādai citai būtiskai vajadzībai. Balstoties uz A. Maslova¹ vajadzību piramīdu, pētu, kuras cilvēku vajadzības netiek apmierinātas, bet tiekaizvietotaspārmērīgi iepērkoties.

Izrādē piedalās četras dejotājas: Alise Putniņa, Agate Bankava, Anastasija Lonšakova, Karīna Lapšina. Katras dejotājas tēlamirkādsemocionālā komforta deficīts –neapmierināta vajadzība, kas tiek aizvietota iepērkoties. Tādejādi rodasdivistāvokļi: patiesas vajadzības nepieciešamība un īslaicīgs mierinājums (kompensācija). Dejas izrādes vadlīnija ir cilvēka pārdzīvojums, atrodoties starp šiem stāvokļiem.

Kā darba teorētisko bāzi esmu izmantojusi A. Maslova vajadzību piramīdu, kā arī citu psiholoģijas zinātnieku pētījumus par cilvēka psiholoģiskajiem aspektiem, kas veido aizsargmehānismus. Izrādēkatratēlaneapmierinātā vajadzība ir kāds no A. Maslova piramīdas stāviem, kas kalpo kā pamats izrādes veidošanā (pamatideja) un dejotāju prāta stāvokļa konkretizēšanā.

Izrādes „Andele” mērķis ir atklāt un vēstīt par to, ka katrai atkarībai,pārspīlējumamir kāds cēlonis, kas visbiežāk ir kādas vajadzības iztrūkums, emocionālā līdzsvara neesamība. Lai šo idejerealizētu esmu izvirzījusi trīs galvenos uzdevumus:

1. Patiesās vajadzības aizvietošana jeb atkarības radītās emocijas attēlot pārspīlēti, lai tāsredzot, skatītājs varētu asociēt tās ar sevi un savas dzīves situācijām.

2. Atspoguļot šo emociju izmaiņas, kad tās ir saskarē ar apkārtējiem cilvēkiem, tādā veidā risinot patieso un nepatieso saviļņojumu, mēģinot atminēt, ko cilvēks savā zemapziņā vēlas.

¹AbrahamsMaslovs (1908-1970) ir humānistiskās psiholoģijas pamatlicējs un ievērojams amerikāņu psihologs. Pieejams: <http://www.medkursi.lv/?tag=abrahams-maslovs> [skatīts: 2015, 5.maijs]

3. Izrādes beigās pievērsties cilvēka emociju un sajūtuattēlojumam, kad viņš atbrīvojas no atkarības (šajā gadījumā tieksmes pārmērīgi iepirkties), un spēj izprast, kas patiesībā viņam nepieciešams.

Lai spētu šos uzdevumus realizēt, būtiska nozīme ir arī scenogrāfijai. Izrādes laikā pie griestiem būs piestiprināts apgērbis, ko iespējams nolaist uz leju un pacelt uz augšu (sk. 1. pielikumu). Sākumā viss apgērbis būs virs dejotājām,izrādes vidū, kad dejotājas to izmantos, konstrukcija tiks nolaista zemāk, savukārt beigās, realizējot 3. uzdevumu, viss apgērbis atradīsies uz grīdas un vairs nepiesaistīs dejotāju uzmanību.

Bakalaura darba teorētiskajā pielikumā esmu aprakstījusi darba ieceres raksturojumu, teorētiskos aspektus, uz kuriem balstos veidoju laikmetīgās dejas izrādi „Andele”. Esmu aprakstījisiradošā darba īstenošanas gaitas, mākslinieciskos aspektus, darba struktūru, profesionālospañēmienus, ko izmantoju veidojot izrādi. Teorētiskā pielikuma noslēgumā lasāms kopsavilkums latviešu un angļu valodās, skatāmi pielikumi.

1. DARBA IECERES RAKSTUROJUMS

Apsēstība ar materiāliem labumiem un iepirkšanās tēmasaktualitāte Latvijas kultūras dzīvē, laika posmā no 2000. gada līdz 2015. gadam ir krietni pieaugusi. Ja pirms šiem gadiem pārmērīga iepirkšanās un cilvēku tieksme krāt ap sevi materiālos labumus uz skatuves parādījās reti, tad mūsdienās tā kļuvusi ar bieži risinātu tēmu.

Dailes teātris iestudējis Marka Reivenhila lugu „*Shopping&Fucking*”(2009). Pētot sieviešu un vīriešu attiecības Latvijā iestudētajā teātra komēdijā „*Alu cilvēks*”(2005), tiek apspriesta sieviešu tieksme pārmērīgi iepirkties un vēlme pavadīt dienu, staigājot pa veikaliem. Savukārtcilvēka tieksmi krāt materiālos labumus aktualizējusi māksliniece Ieva Iltneresavā mākslas darbu izstādē „*Apsēstība*”²(2011).Latvijas publikai bija pieejama arīskotu mākslinieka Harija Džailsa izrāde-lekcija „*Viss, ko esmu nopircis un kā es pēc tam jūtos*”. (2014) Šo izrādi ziņu portālos pavadīja citāts, kurš ir ļoti radniecīgs mana diplomdarba vēstījumam: „*Harijam ir problēma. Varbūt arī tev ir tāda pati. Lai justos labāk, viņš iegādājas dažādas lietas, taču tās arvien viņam liek justies nožēlojamam. Tā nu viņš sāk rakstīt dienasgrāmatu ..*”³ Šīs, protams, nav vienīgās izrādes un kultūras notikumi par tēmu – iepirkšanās, pamatvajadzības un materiālie labumi, taču šo izrāžu vēstījums visvairāk sakrīt ar manu skatījumu uz šo tēmu.

Zinātnieku veiktie pētījumi apstiprina, ka pēdējo gadu laikā Latvijā pieaug lielveikalu skaits un cilvēki aizvien biežāk izvēlas iepirkumu centrus par sava brīvā laika pavadīšanas vietu. Cilvēki uz turieni dodas ne tikai vienatnē, bet arī ar ģimenēm, kasjauno paaudzi veicina domāt, ka tieši veikalos ir jāpavada brīvdienas. Pieaugot lielveikalu klāstam, pieaug arī tieksme personīgo neapmierinātībūrisināt veikalos, pārmērīgi iepērkoties. Ja desmit gadus atpakaļ šī problēma skāra galvenokārt Lielbritāniju un ASV,tad tagad *šopaholiķu* skaits pieaug arī Latvijā.

Tēmu sāku pētīt 2014. gada vasaras kolekciju izpārdošanas laikā. Visdažādākajos veikalosvēroju, kā cilvēki pērk visu pēc kārtas, nemērot apģērbu, neskatoties cenas, neveltot laiku apģērbu novērtēšanai. Atgriežoties veikalos arī nākamajā dienā, bieži sastapu vienus un tos pašus cilvēkus. Veikalu darbiniekiapstiprināja, ka šie cilvēki, kuri atlaižu laikā veikalā

²DELFI Kultūra. *Ievas Iltneres 'Apsēstība' Rīgas galerijā*. Pieejams: <http://www.delfi.lv/kultura/news/art/ievas-iltneres-apsestiba-rigas-galerija.d?id=39715299> [skatīts: 2015, 22. martā]

³ Latvijas Jaunā teātra institūts. *Viss, ko esmu nopircis, un kā es pēc tam jūtos*.

Pieejams:<http://theatre.lv/arhivets/viss-ko-esmu-nopircis-un-ka-es-pec-tam-jutos/> [skatīts: 2015, 1. maijā].

ierodas katru dienu, ir pastāvīgi klienti arī sezonas laikā. Lai apstiprinātu novērojumus vasaras preču izpārdošanas laikā un, lai pārliecinātos par tēmas aktualitāti, ~~pastiprināti~~ uzturējos lielveikalos arī Ziemassvētku izpārdošanas laikā. Šoreiz nepētīju to, kā cilvēki iepērk dāvanas pirms svētkiem, bet gan cilvēkus, kas atgriežas veikalos un iepērkas pastiprināti arī pēc svētkiem. Balstoties uz šiem novērojumiem un problēmas aktualitāti sabiedrībā, nolēmu turpināt to pētīt arī diplomdarba ietvaros.

Ar faktu, ka vairākums cilvēki iepērkas, lai aizvietotu kādu citu vajadzību, saskāros personiski, vēlēdamās iegādāties jaunu apģērbu, kamēr mana patiesā vajadzība bija cita. Lai arī mani neskar tieksme pārmērīgi iepirkties, esmu novērojusi, ka ir situācijas, kad esmu gatava iegādāties preci, lai aizstātu kādu citu vajadzību. Lai pētītu *šopaholismu*⁴ kā īslaicīgu vajadzību aizstājēju vai mierinātāju, teorētiskajai bāzei pamatā izmantoju psihologa A. Maslova izveidoto vajadzību piramīdu, personības vajadzību struktūru.

⁴ Šopaholisms – pārmērīgas iepirkšanās atkarība, jeb nepārvarama tieksme iepirkties, tie ir „pārņemti” ar iepirkšanos un naudas tērēšanu. Pieejams: <http://ipasi.espati.lv/index/view/id/2865/Kas-ir-PARMERIGS-SOPINGS---vai-man-tas-draud/>

2. TEORĒTISKIE ASPEKTI

2.1. Abrahama Maslova psiholoģijas teorija – Maslovavajadzību piramīda

Kā teorētisko bāzi laikmetīgās dejas izrādē „Andele”, esmu izmantojusi Maslova vajadzību piramīdu un psiholoģiskos pētījumus.

Abrahams Maslovs (1908-1970) ir humānistiskās psiholoģijas pamatlicējs un ievērojams amerikāņu psihologs. Savas psihologa gaitas A. Maslovs uzsāka kā biheiviorists⁵, taču pakāpeniski viņš nonāk pie atziņas, ka nevar izprast cilvēku, tikai objektīvi reģistrējot viņa uzvedību ar dabaszinātņu metodēm – tas ir nepietiekami.

Pēc Otrā pasaule kara viņš izstrādā humānistisko psiholoģiju. Par personības vajadzībām un to struktūru A. Maslovs runā kā par vajadzību hierarhiju.⁶

Vajadzības ir sakārtotas piecos līmeņos. Parasti modeli ataino vai nu piramīdas, vai trapeces veidā, kas sastāv no pieciem līmeņiem (sk.2.pielikumu). Pirmais līmenis – fizioloģiskās vajadzības; otrais līmenis – vajadzība pēc drošības; trešais līmenis – vajadzība pēc piederības un mīlestības; ceturtais līmenis – vajadzība pēc pašcieņas; piektais līmenis – vajadzība pēc pašīstenošanās.

Izmantojot A. Maslovapiramīdu, pētu, kuras vajadzības mūsu sabiedrībā ir visbiežāk neapmierinātas un tiek neapzināti aizstātas iepērkoties. Nepietiekamību otrajā – drošības līmenī – dejas izrādē atspoguļoju dejojotājas Anastasijas Lonšakovas atveidotajā tēlā. Ja cilvēkam trūkst drošības sajūtas, viņš tiecas būt līdzīgs citiem cilvēkiem, veido savu tēlu balstoties uz kādu drošu, ārēju avotu. Izrādes laikā Anastasija mēģinās līdzināties sev apkārt esošajiem cilvēkiem. A. Maslovs teicis: „Vajadzība ir iekšēja nepieciešamība, kuru iespējams nodrošināt jeb apmierināt tikai mijiedarbībā ar apkārtējo fizisko vai sociālo vidi. Tā ir iekšēja prasība, ka mums kaut kas ir jāsaņem no apkārtējās vides.”⁷

Savukārt trešo līmeni – vajadzību pēc piederības – dejas izrādē mēģina apmierināt dejojotāja Alise Putniņa. Par vajadzību pēc piederības rakstījusi arī I. Strazdiņa⁸: „Katra cilvēka pilnvērtīgai attīstībai un augšanai ir nepieciešams, lai viņš dzīvotu mīlestības

⁵Biheiviorisms - vadošais 20.gs Amerikas psiholoģijas virziens ar uzskatu, ka psiholoģija ir mācība par cilvēka uzvedību. Pieejams: <http://lv.wikipedia.org/wiki/Biheiviorisms>[skatīts 2015, 19.maijs]

⁶Reņģe, Viesturs. Psiholoģija. *Personības psiholoģiskās teorijas*. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. 158-165.lpp.

⁷Citēts pēc: Reņģe, Viesturs. Psiholoģija. *Personības psiholoģiskās teorijas*. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. 158-165.lpp.158-165.lpp.

⁸Irina Strazdiņa – psiholoģijas doktore (Dr.psych.), Liepājas Universitātes docente.

un labklājības atmosfērā. Ja šis nosacījums netiek realizēts, cilvēks jūt negatīvu pārdzīvojumu, un, lai gan viņš neapzinās faktu, ka viņam kaut kas trūkst, tā vai citādi tas atspoguļojas attīstībā un pašizjūtā.”⁹ Tāpēc par Alises tēla galveno fokusu esmu izvēlējusies vēlmi iederēties konkrētā sabiedrībā.

Izstrādājot Karīnas Lapšinas tēlu, pētīju ceturto līmeni – vajadzību pēc pašcieņas, sociālas atzinības. Šis ir vajadzību līmenis, kurā cilvēks alkst pēc uzmanības, piederības sajūtas, atzinības. Strādājot ar Karīnu, galvenais fokuss ir tēla vēlme būt pieņemtam un pamanītam. Ja uzmanība netiek saņemta, Karīna cenšas mainīt savu vizuālo tēlu, lai tiktu pamanīta.

Agate Bankavaizrādē „Andele” atspoguļo piramīdas piekto, augstāko līmeni – pašīstenošanos. Šī līmeņa vajadzības cilvēks aktualizē tad, kad visi iepriekšējie līmeņi ir apmierināti. Kā vienu no sievietes pašīstenošanās formām izvēlējos sievišķību. Agates tēls ir pašpārliecināts, taču tam trūkst iekšējas sievišķības sajūtas, kuruviņa neapzināti mēģina realizēt iepērkoties.

2.2. Psiholoģiskie aizsardzības veidi

Pētot vajadzību kompensēšanu, esmu pētījusi arī citu psihologu atziņas par to, kādi ir psiholoģiskie aspekti, kas stimulē cilvēku tā uzvesties – kompensēt vajadzību trūkumu.

„Cilvēka izdzīvošanai ir nepieciešami ne tikai fiziskie, bet arī psihiskie nosacījumi. Viņam ir jāuztur zināms psihisks līdzsvars, lai saglabātu spēju veikt savas funkcijas. Cilvēkam viss, kas sekmē psihisko komfortu, ir tikpat svarīgs, kā tas, kas kalpo ķermeniskajam komfortam.”¹⁰ Izrādes laikā notiek nepārtrauktas svārstības starp psihisko un ķermenisko komfortu, līdzsvara meklējumi. Irina Strazdiņa uzsver, ka cilvēku vada divas tendences: tiekšanās pēc drošības un tiekšanās pēc savu vēlmju apmierināšanas. Lai sasniegtu mērķi, cilvēks rīkojas, bet dažkārt rodas šķēršļi. Kad nevaram kaut ko sasniegt, mūsu organismā uzkrājas spriedze, kas ilgstošākā laikā var veicināt frustrāciju¹¹, kas savukārt var veicināt

⁹ Citēts pēc: Strazdiņa, Irina. Personības psiholoģiskās aizsardzības mehānismi. *Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem*. Liepāja: LiepA, 2007. 6. lpp.

¹⁰ Strazdiņa, Irina. Personības psiholoģiskās aizsardzības mehānismi. *Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem*. Liepāja: LiepA, 2007. 45. lpp.

¹¹ „Frustrācija ir apziņas un darbības dezorganizācijas stāvoklis, kad noteiktas cilvēka vajadzības netiek apmierinātas, vai to apmierināšana tiek bremsēta”. Strazdiņa, Irina. Personības psiholoģiskās aizsardzības mehānismi. *Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem*. Liepāja: LiepA, 2007. 48. lpp.

fiziskus un psihiskus traucējumus.¹² Balstoties uz I. Strazdiņas pētījumiem, izrādē iekļaušu gan dabiskas, gan pārspīlētas emocijas, kas liecina par komforta trūkumu, meklējot balansu starp savu vajadzību apmierināšanu un to aizstāšanu ar materiāliem labumiem.

Šādās situācijās, kad cilvēks jūtās apdraudēts, sāk darboties psiholoģiskā aizsardzība, kas kavē psihisko traucējumu rašanos un cilvēku uzvedība tiek regulēta ar psiholoģiskās aizsardzības mehānismiem.

„Aizsargmehānismi ne tikai uztur cilvēka pašcieņu, bet palīdz viņam tikt galā ar dzīves grūtībām. Tos indivīds neapzinās un neizvēlas. Tie ir raksturīgi gandrīz katram noteiktā pakāpē, un rodas nopietna problēma, ja cilvēkam nedod iespēju adekvāti novērtēt īstenību.”¹³ Secinu, ka neatkarīgi no tā, kura pamatvajadzība ir neapmierināta, cilvēks sāk sevi neapzināti aizsargāt, tāpēc izrādē katrai deļotājai ir atšķirīgas aizsardzības reakcijas, kas liecina par nedrošību un centieniem saglabāt pozitīvi vērtējamustāvokli sabiedrībā.

Starp uzskaitītajiem psiholoģiskās aizsardzības veidiem, kā noliegšana, reakcijas veidošanās, apspiešana, askētisms, regresija, identifikācija ar agresoru, projekcija, izvairīšanās, norobežošanās atsvešināšanās un tml., tiek minēts psiholoģiskās aizsardzības veids – kompensēšana.¹⁴

Savā rakstā I. Strazdiņa, raksturojot kompensēšanas gadījumus, kā piemēru min bērnu, kurš, neizjūtot mātes mīlestību, to kompensē ar ikšņa sūkāšanu. Kā jau iepriekšminēts, deļas izrādē „Andele”, deļotāji savas neapmierinātās vajadzības kompensēs ar pārmērīgu iepirkšanos.

2.3. Citi pētījumi

Tēmas *iepirkšanās ka pamatvajadzības aizstāšana* aktualitāti apstiprina arī pētījums, kas tika veikts Lielbritānijā, aptaujājot 1246 sievietes (publicēts: *mycelebrityfashion.co.uk.*). Sociologi aptaujāja sievietes, vecākas par 18 gadiem, par ģērbšanās paradumiem, pārgērbšanās biežumu, jauno lietu iegādi un apģērbiem, kuri patīk vislabāk. Interesanti, ka vairums sieviešu atzīst, ka apmēram 50% nopirtā apģērba tiek uzvilktā vienu vai arī nevienu reizi un tiek atdoti draudzenei vai māšai. Par iepirkšanās paradumiem sievietes stāsta, ka mēdz apģērbu

¹²Strazdiņa, Irina. Personības psiholoģiskās aizsardzības mehānismi. *Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem*. Liepāja: LiepA, 2007, 46.-48.lpp.

¹³Turpat, 49. lpp.

¹⁴Turpat, 50.lpp.

iegādāties impulsīvi – 27% gadījumos, 39% apģērbu tiek nopirkts atlaižu sezonā vai jebkādu akciju laikā.¹⁵

Pētīto teoriju izmantoju gan tiešā veidā, atveidojot to uz skatuves, gan netiešā, uzkrājot zināšanas informatīvākas izrādes izveidei. Ar izpētītoun iegūto informāciju dalījos arī ar izrādes izpildītājām, lai arī viņām būtu skaidrs priekšstats gan par savu tēlu, gan izrādes vēstījumu.

¹⁵ TVNET. *Sieviešu izšķērdība iepērkoties (vīriešiem nelasīt...)*

Pieejams: http://www.tvnet.lv/sievietem/stils/450212-ieviesu_izskerdiba_ieperkoties_viriesiem_nelasit [skatīts: 2015, 8. janv.].

3. IZRĀDES STRUKTŪRA

Izrādi esmu veidojusi 8 ainās:

1. Vīrs dejotājām, pie griestiempiestiprināta scenogrāfija (1.1. att. pielikumā). Izrāde sākas ar dejotāju ierašanos „veikalā”. Dejojājas pārvietojas pa skatuvi, vēlēdamās nopirkt visu ko redz. Iepirkšanās procesa laikā, kad atkarīgais ierauga precī, kuru vēlas iegādāties, viņš veidīgi sāk izdalīties dopamīns¹⁶. Dopamīnam izdaloties aizvien vairāk rodas emocionālā bauda, kas rada atkarību. Šo pazīmi emociju veidā izmantošu kā vadlīniju visā laikmetīgās dejas izrādē.
2. Nākošā aina ir par indivīdu un sabiedrību. Alise sāk dejojot solo, ar kuru viņa mēģina pievērst pārējo dejotāju uzmanību. Alises tēlam svarīgs stāvoklis sabiedrībā, viņa to mēģina panākt ar sava apģērba palīdzību. Dejojājas vēlēdamās līdzināties Alisei, ik pa brīdim seko, atkārtoti Alises kustības. Līdz Agate, kurai galvenā interese ir pilnveidot savu sievišķību, saskaras ar nākamo iespēju iepirkties.
3. No augšas, skatuves kreisajā stūrī nolaistas drēbes (1.2. att. pielikumā), kuras ieraugot Agate taisnā ceļā dodas turp. Trešā aina atspoguļo *šopaholiķa* īslaicīgo interesi par iegādāto precī, lietoto preču pārdošanu tālāk. Agate izvēlās vienu kleitu, to turot cieši klāt, virzās pa skatuvi, tad negaidīti met kleitu zemē un dodas meklēt jaunu apģērba gabalu. Nomesto kleitu ņem nākamā dejotāja un atkārtoti to pašu ko Agate – lielu pieķeršanos apģērbam, strauju atteikšanos no iegādātās preces. Dejojāju rindas beigās stāv Karīna, kurai izvēlās kleitu uzvilkt mugurā.
4. Ceturtā aina saistīta ar indivīda iekšēju, personīgu diskomfortu, kuru cilvēks mēģina kompensēt ar apģērbi. Karīnas tēlam trūkst apliecinājuma un atzinības, tāpēc viņa cenšas sevi pierādīt citiem – esot savādāka. Lai to realizētu, Karīna dejoj apģērbā, kas ierobežo viņas kustības. Kamēr skatuves vidū risinās viņas solo, Agate, Alise, Anastasija atrodas ar galvām apģērba kaudzē un izpilda dejas materiālu, kas ir nepārtrauktā trīsstūra pozīcijā, vizuāli panākot efektu, ka tiek meklēts jauns apģērbs. Agate ievēro Karīnu un dodas apbrīnot viņas kleitu, Alise un Anastasija seko, līdz visas četras dejojājas atrodastelpas vidū.

¹⁶ Dopamīns – ķīmiska viela smadzenēs, kas nosaka spēju koncentrēties, veicina laimes izjūtu un prieku. Brīvbrīdis.lv. 7 *pazīmes, ka esi atkarība no iepirkšanās*. Pieejams: <http://brivbridis.lv/7-pazimes-ka-esi-atkariga-no-iepirksanas/> [skatīts: 2015, 4. janv.]

5. Nākama daļa ir komunikācija starp dejotājām, kurā atklājās savstarpējās attiecības un tēlu vēlmes. Karīnai izdevies īslaicīgi apmierināt savu vēlmi un gūt apkārtējo cilvēku atzinību. Alise, rūpējoties par stāvokli sabiedrībā, Karīnai veltīto uzmanību piesaista sev, novelkot žaketi un prezentējot kādu citu, jaunu apģērba gabalu (arī šī patiesās vajadzības kompensēšana ar apģērba palīdzību ir īslaicīga). Anastasijas tēlam trūkst drošības sajūtas, un personas ar nepietiekamu drošības sajūtu tiecas būt līdzīgi citiem cilvēkiem, veido savu tēlu balstoties uz kādu drošu, ārēju avotu. Tāpēc, novērojot Karīnas un Alises izrādīšanos, Anastasija nolemj tādā pašā veidā piesaistīt apkārtējo uzmanību sev. Dejotājas pievēršas Anastasijai, līdz Alise ievēro jaunu iespēju iepirkties – uz skatuves nolaistas vēl četras kaudzes apģērba (1.3. att. pielikumā).
6. Nākamajā ainā vēlos attēlot sajūtas, kuras *šopaholiķi* piedzīvo pēc iepirkšanās. Dejotājasatrodas starp vairākām apģērba kaudzēm un sāk no tām atteikties. Šajā brīdī kā izrādes vadlīnija atkal iezīmētas emocijas, bet šoreiz tās ir nepārlicinātas, vainas apziņa, ko piedzīvo *šopaholiķi* pēc iepirkšanās. Dejotājas sāk raut apģērba kaudzes lejā, taču, kolīdz kāda kaudze ir norauta līdz grīdai, no augšas tiek nolaista jauna apģērba kaudze.
7. Izrādes turpinājumā esmu izmantojusi kontaktimprovizācijas paņēmienus, ar kuriem dejotājas mēģina panākt, ka visascenogrāfija ir uz grīdas, zem kājām, tādā veidā parādot gan to, ka apģērbs ir pie pircēja un tas vairs nav veikalu plauktos, tas liecina arī par to, ka iepirkšanās process tuvojas noslēgumam, un apģērba vērtības zušanu, kad tas kļuvis sasniedzams.
8. Tā kā atbrīvošanās no atkarības ir pakāpeniska, izrādes beigās dejotājas saglabās interesi par apģērbu, taču sāks apzināties, kas patiesībā dara viņas laimīgas.

Izrādes struktūras pamatā īpašs uzsvarstieks likts tieši uz indivīdiem, kuri apzināti vai neapzināti priecājās par savu atkarību iepirkties. Šādu situāciju novēroju interneta vidē, lasot visdažādākos *blogus*¹⁷ un atklātās meiteņu sarakstes: "[..] Šodien tā kārtīgi aizdomājos, par savu atkarību. Nespēju paiet garām apģērba veikalam. 😊 50 % atlaide, kā nu tā var aiziet garam. Saprotu, ka makā nav liekas naudas, bet tomēr ieeju. Rezultāts - balta soma ar čūskādas rakstu, svārki, šalle. [..] Es to nopirku, zinādama, ka ne reizi nevilksu. [..] Skats ir

¹⁷Blogs- tīmekļa vietne jeb Web lapa, kuru parasti uztur viena persona, kas tajā publicē rakstus par sev aktuālām tēmām. Ģirts. *Kas ir blogs?* Pieejams: <http://datoriem.lv/arhivs/author/admin/> [skatīts 2015.g.20.maijā]

atbaidošs, skapī ir tik daudz apģērba, ka pusi no tiem neatzīstu par saviem. Klāt vēl birkas. [..] 😊¹⁸” raksta cosmo.lv lietotāja Dodo. Man par pārsteigumu, ar pozitīvām *čatasejiņām* Dodo saņēma atbildi no lietotājas Karamelle1: „*Eh, man ir tas pats, taču es, lielākoties, nenožēloju savus pirkumus, jo man ir tā mierpilnā sajūta, ka man tas IR, vienalga - esmu vai neesmu uzvilksusi!* 😊 *Slimi, jā!* 😊”.¹⁹ Šis ir tikai viens no daudz apliecinājumiem, ka paralēli apziņai par atkarību, šī problēma *šopaholiķus* turpina iepriecināt. Visās izrādes daļās, arī tajās, kurās meitenes cenšas atteikties no atkarības, viņasturpināspriecāties.

¹⁸ Oriģināltekstā izmantotā aplikācija, kuru lieto, lai sarakstes laikā norādītu savas emocijas.

¹⁹ Cosmo.lv. Forums. *Šopaholisms*. Pieejams: <http://cosmo.lv/forums/topic/124719-sopaholisms/> [skatīts: 2015, 2. janv.]

4. DARBA MĀKSLINIECISKIE ASPEKTI

Laikmetīgās dejas izrādes „Andele” mērķis ir atklāt un vēstīt par to, ka katrai atkarībai, pārspilējumam ir kāds cēlonis, kas visbiežāk ir kādas vajadzības iztrūkums, emocionālā līdzsvara neesamība. Sākot veidot izrādi, man vēl nebija konkrēta horeogrāfija vai scenārijs. Iesākumā uz katru mēģinājumu sagatavoju sekojošus uzdevumus, kurus lūdzu izpildīt dejotājiem, un tad vēroju, kura no manām horeogrāfiskajām idejām vislabāk atbilst izvēlētai tēmai.

Viens no uzdevumiem bija – iejusties *šopaholiķa* ādā. Iepazīstināju dejotājas ar izpētīto teoriju par šopaholismu un emociju gammu, ko piedzīvo *šopaholiķi* iepērkoties. Tad mēģinot izprast šopaholiķasaviļņojumu veikalā, aicināju meitenes pārvietoties pa telpu ar domu, ka visapkārt ir neskaitāmas preces, kuras viņas vēlas un var iegādāties. Kad nepieciešamais prāta stāvoklis bija sasniegts, koncentrējos uz kustības kvalitāti un katru tēlu atsevišķi.

Veicu intervijas gan ar izrādes dejotājām, gan ar cilvēkiem, kuri nav saistīti ar mākslu. Dejotāju intervēšana palīdzēja izveidot tēlus izrādei, kad biju iepazinusies ar katras dejotājas personīgo viedokli par iepirkšanos, pievērsu uzmanību viņu tēliem izrādē. Katras izpildītājas personīgās intereses sasaistīju ar A. Maslova piramīdu un piemeklēju, kurš piramīdas stāvs būtu katrai dejotājai piemērotākais. Dejotājas veiksmīgi iejutās sev piemeklētajos tēlos (sk. 11. lpp.) un nepieciešamajā prāta stāvoklī, varējām strādāt pie tēlu savstarpējām attiecībām.

Izrādē tiks iekļauta daļa, kurā dejotājas ar kustību un skaņu komunicē savā starpā, tādā veidā atklājot viņu pozīcijas – iemeslus aizvainojumam, motivāciju jauna apģērba iegādei, tieksmi aizsargāties vai tieksmi atrasties visu uzmanības centrā. Tika atkal pievērsta uzmanība prāta stāvoklim un tam, kā katrs no tēliem jūtas sabiedrībā. Pēc tam, kad biju vērojusi dejotājas komunicējam tēlu ietvaros, veidoju kustību materiālu, kas balstīts tieši uz šīm izspēlētām tēlu attiecībām.

Iesākumā, lai dejotājām būtu vieglāk iejusties iedomātā lielveikala vidē, izmantoju mūziku, kuru parasti atskaņo iepirkumu centros, gan jaunākos un populārākos *pop* mūzikas stila ierakstus, gan visneitrālāko fona mūziku. Savukārt, lai dejotājas pietuvotos sajūtai par vajadzību aizstāšanu, atskaņoju arī dejotāju iesūtīto mūziku, kas viņas motivē, nomierina, vai kompensē kādu sajūtu, kuru iztrūkst reālajā dzīvē.

Iejas smēlos attēlos par *šopaholiķiem*, teorijā par atkarību no iepirkšanās, cilvēka vajadzībām un sekām, ja vajadzības netiek apmierinātas. Skatījos filmas un raidījumus, kas stāsta arī par iepirkšanos vai aizrautību ar materiāliem labumiem: „*Sekss un lielpilsēta*”, „*Šopaholiķe*”, „*Diagnoze-vācēji*” u.c.

5. PROFESIONĀLIE PAŅĒMIENI

Veidojot laikmetīgās dejas izrādi, izmantoju vairākus horeogrāfiskus paņēmienus, lai izrāde būtu daudzveidīga un uzmanību piesaistoša. Daudz uzmanības esmu veltījusi gan dejotāju prāta stāvoklim, gan kustības kvalitātei, gan pamatotai un vizuāli baudāmai scenogrāfijas izmantošanai.

Prāta stāvokli jeb *stateofmind* veidoju pamazām, bet ļoti konkrēti un apzināti. Katrai dejotājai tika dots laiks solo improvizācijai, kurā, pēc izvēles varēja izmantot arī apģērbu. Šo improvizāciju komentēju, palīdzot izpildītājām iejusties dažādās šī tēla niansēs. Lai nostiprinātu prāta stāvokli izrādes laikā, devu arī mutiskus uzdevumus, kuros dejotājas sazinās gan vārdiski, gan ar kustību. Arī mēģinājumos, kuros strādājām ar prāta stāvokli, bija pieejams daudz apģērba, lai tieksme pēc materiāliem labumiem būtu uzskatāma.

Savukārt, kustībā galvenokārt izmantoju *release*²⁰ un *unflyinglow*²¹ dejas tehnikas. Veidojot 6. ainas horeogrāfiju, kurā dejotājas lec un krīt, raujot lejā, pie griestiem piestiprināto apģērbu, novēroju, ka kustībai pietrūkst virzības. Lai dejas materiālam piešķirtu lielāku amplitūdu, izmantoju *flyinglow* tehniku, liekot lēcienam izskatīties daudz straujākam un ar lielāku virzību telpā.

Izrādes veidošanā izmantoju gan strukturizētu improvizāciju, gan precīzi veidotas dejas kombinācijas. Dejas materiālu iestudēju balstoties uz balsis ierakstiem, kurus ieguvu, intervējot cilvēkus. No intervijām audio ierakstā par bāzi ņemu ritmu un intonāciju, taču no intervijām, kuras bija veiktas rakstiski, izmantoju vārdisko nozīmi un kontekstu. Iestudējot solo dejas, materiālu pielāgoju izpildītāju ķermeņiem un kustību kvalitātēm.

²⁰*Release* - dejas tehnika, kas veidojusies 20. gs. ASV pēc Meibla Elsvorta Toda pētījuma somatikā. CONTEMPORARY-DANCE. *Releasetechnique*. Pieejams: <http://www.contemporary-dance.org/release-technique.html>. [skatīts 2015. gada 20. maijā].

²¹*flyinglow* - dejas tehnika, ko 20. gs. no improvizācijas attīstījis Venecuēlas horeogrāfs un dejotājs Deivids Zambrano. David Zambrano.org. *Flying-Lowdancetechnique*. Pieejams: <http://www.davidzambrano.org/?p=18> [skatīts 2015. gada 20. maijā]

6. RADOŠĀ DARBA ĪSTENOŠANAS GAITAS APRAKSTS

Laikmetīgās dejas izrādi „Andele” sāku veidot š.g. janvārī, lai gan pašu tēmu*iepirkšanos kā pamatvajadzību aizstājēju* sāku pētīt jau 2014. gada rudenī. Laikā no janvāra līdz pirmizrādei – 13. jūnijā, katru nedēļu izrādes „Andele” praktiskajam mēģinājumam atvēlēts trīs stundu mēģinājums. Izrāde tapusi 18 kopīgo mēģinājumu laikā, jo vidēji katrs ceturtais mēģinājums tika atcelts telpu nepieejamības, svētku vai radošās komandas personisku iemeslu dēļ. Iesākumā, kad strādāju tikai pie kustības, mēģinājuma laiks bija pietiekošs, taču pirmizrādei tuvojoties, mēģinājumos sāku izmantot arī scenogrāfiju. Skatuves sagatavošanai izrādes mēģinājumam bija nepieciešamas 50 minūtes. Traucējošs faktors bija mēģinājuma laika trūkums. Lai šo problēmu risinātu, piesaistīju scenogrāfi Austru Hauka, kura palīdzēja ne tikai ar praktiskiem scenogrāfijas risinājumiem, bet arī ar idejām.

Īpašu uzmanību pievēršu arī gaismām, jo sakarā ar scenogrāfiju, kas nosedz griestus, apgaismošana ir apgrūtināta. Izrādi „Andele” apskaņos un gaismos Rūdolfs Kugrēns, asistēs scenogrāfe Austru Hauka, jo scenogrāfijas dēļ gaismošana ir apgrūtināta. Rūdolfu par galveno gaismotāju izvēlējos, jo jau iepriekš veidojusies veiksmīga sadarbība un viņš ir spējīgs rast risinājumus arī sarežģītai gaismošanai. Izrādi apskaņos Dainis Sumišķis.

Izrādē piedalās 4 dejotājas: Alise Putniņa, Agate Bankava, Karīna Lapšina, Anastasija Lonšakova. Šīs dejotājas izvēlējos, jo viņām piemīt mani interesējoša kustību kvalitāte un mūsu iepriekšējā sadarbība bijusi produktīva, kā arī katrai dejotājai ir savs, pārliecinošs viedoklis par iepirkšanos, savi paradumi un emocijas, kas rodas iepērkoties. Karīnas dzīvē iepirkšanās funkcionē kā lutināšana. „Ja neviens cits mani nelutina, es pati sevi lutinu iepērkoties”²², garā intervijā atzīst Karīna. Ļoti līdzīgi arī Anastasijai iepirkšanās kompensē mīļotā cilvēka tuvumu. Agate iegādājas preces, kuras ikdienā visbiežāk nemaz nesanāk uzvilkt, savukārt Alisei īpašs ir dizaineru apģērbs, roku darbs, kuram arī nauda netiks žēlota. Neviena no dejotājām nav *šopaholiķe*, taču vismaz reizi mūžā ir sajutušas sevī vēlmi, tieksmi pārmērīgi iepērkoties.

Ar problēmu saskāros brīdī, kad biju iestudējusi visas iecerētās idejas un radās grūtības salikt iestudētos deju fragmentus loģiskā secībā, lai rastu veiksmīgu izrādes nobeiguma atrisinājumu un skatītājiem būtu vieglāk uztvert vēstījumu. Pēc pieciem izstrādātiem secību variantiem nolēmu, ka vienīgais izrādes nobeigums un risinājums šajā situācijā var būt

²²Audioieraksts izrādes laikā

izmaiņas scenogrāfijā. Izvēlējos manuprātveiksmīgāko no izrādes struktūrām un nobeigumu veidoju, balstoties tikai uz scenogrāfiju. Lielu atbalstu izrādes veidošanas laikā saņēmu gan no scenogrāfes Austras Haukas, gan no producentes Terēzes Šulcas, kuras galvenais pienākums bija ne tikai pārdot izrādi, bet arī palīdzēt scenogrāfijas tapšanā – sagādāt ļoti daudz apģērba, lai ar to iespējams nosegt visus griestus.

Muzikālais pavadījums izrādē „Andele” būs tikai ieraksta veidā. Iesākumā plānoju dzīvo mūziku, bet tad, pieturoties pie koncepta, ka izrādes darbība risinās lielveikalā, nolēmu atskaņot tikai ierakstus, kas raksturīgi iepirkumu centriem. Dzīvo mūziku veikalos atskaņo, lielākoties, tikai svētku reizēs, taču *šopaholiķiem* iepirkšanās ir ikdiena.

KOPSAVILKUMS

Mans bakalaura darbs ir laikmetīgās dejas izrāde „Andele”, kuras pirmizrāde notiek 2015. gada 13. jūnijā, Latvijas Kultūras akadēmijas teātra mājā Zirgu pasts, Karamazovu zālē.

Izrāde ir par tēmu – *iepirkšanās kā pamatvajadzību aizvietošana*. Apstiprinoties faktam, ka pārmērīga iepirkšanās kalpo kā īslaicīgs vajadzību aizvietotājs, tēmatika sāka pētīt balstoties uz A. Maslova vajadzību piramīdu.

Darba mērķis ir vēstīt par to, ka katrai atkarībai ir kāds cēlonis, kas visbiežāk ir kāda cita neapmierinātā vajadzība. No atkarības iespējams atbrīvoties, dodoties pretī savas patiesās vajadzības apmierinājumam.

Uzsākot darbu, horeogrāfam jābūt pārliecinātam par darba struktūru, lai mēģinājuma laiks tiktu izmantots pilnvērtīgi un izrāde laicīgi tuvojas gala rezultātam. Horeogrāfijas izveide var būt pakāpeniska, taču iestudēta pirms mēģinājuma.

Veidojot laikmetīgās dejas izrādi, tika izmantoti vairāki horeogrāfiski paņēmieni, lai izrāde būtu daudzveidīga un uzmanību piesaistoša. Galvenokārt, izmantotas *release* un *flying low* dejas tehnikas, strukturizēta improvizācija, un precīzi veidotas dejas kombinācijas. Liela uzmanība veltīta arī dejotāja prāta stāvoklim, jeb *state of mind*.

Ir secināts, ka svarīgi jau no paša sākuma mēģināt telpā, kurā notiks dejas izrāde, tas palīdz horeogrāfam izrādes veidošanā un dejotājiem izrādes izpildīšanā. Regulāri uzturoties izrādestelpā, iespējams risināt arī scenogrāfijai nepieciešamos jautājumus.

Scenogrāfija prasa ļoti daudz uzmanības, tehniskus un horeogrāfiskus risinājumus. Izrādē „Andele” scenogrāfijā ir izmantots liels daudzums apģērba, kas piekarinātas pie griestiem. Izrādei piesaistīta scenogrāfe Austrā Hauka, kura palīdz realizēt idejas par scenogrāfiju.

Mūzika izrādē „Andele” būs tikai audio ieraksti, kas raksturīgi iepirkumu centriem. Mēģinājumu laikā tika izmantota arī dejotāju iesūtīta mūzika, kas viņas motivēja vai, klausīšanās laikā aizstāja kādu dzīvē iztrūkstošu vajadzību.

Laikmetīgās dejas izrādē „Andele” deju Karīna Lapšina, Agate Bankava, Alise Putniņa, Anastasija Lonšakova. Dejojot izvēlējoties balstoties uz viņu kustību kvalitāti un dažādajām attieksmēm pret iepirkšanos. Katras dejotājas atveidotam tēlam ir kāda neapmierināta vajadzība, kuru tā aizvieto ar iepirkšanos.

Izrādes producente ir Terēze Šulca, gaismotājs Rūdolfs Kugrēns, skaņotājs Dainis Sumišķis.

AVOTU UN LITERATŪRASSARAKSTS

1. Brīvbrīdis.lv. *7 pazīmes, ka esi atkarīga no iepirkšanās*. Pieejams: <http://brivbridis.lv/7-pazimes-ka-esi-atkariga-no-iepirksanas/> [skatīts: 2015, 4. janv.]
2. Cosmo.lv. Forums. *Šopaholisms*. Pieejams: <http://cosmo.lv/forums/topic/124719-sopaholisms/> [skatīts: 2015, 2.janv.]
3. CONTEMPORARY-DANCE.*Releasetechnique*. Pieejams: <http://www.contemporary-dance.org/release-technique.html>. [skatīts 2015.gada 20.maijā].
4. David Zambrano.org. *Flying-Lowdancetechnique*. Pieejams: <http://www.davidzambrano.org/?p=18> [skatīts 2015.gada 20.maijā]
5. DELFI Kultūra. *Ievas Iltneres 'Apsēstība' Rīgas galerijā*. Pieejams: <http://www.delfi.lv/kultura/news/art/ievas-iltneres-apestiba-rigas-galerija.d?id=39715299>[skatīts: 2015, 22. martā]
6. Dīce, Elīna. *Kas ir PĀRMĒRĪGS ŠOPINGS - vai man tas draud?* Pieejams: <http://ipasi.espati.lv/index/view/id/2865/Kas-ir-PARMERIGS-SOPINGS---vai-man-tas-draud/> [skatīts: 2015, 8. janv.]
7. Ģirts. *Kas ir blogs?* Pieejams: <http://datoriem.lv/arhivs/author/admin/> [skatīts 2015.g.20.maijā]
8. Latvijas Jaunā teātra institūts. *Viss, ko esmu nopircis, un kā es pēc tam jūtos*. Pieejams:<http://theatre.lv/arhivets/viss-ko-esmu-nopircis-un-ka-es-pec-tam-jutos/> [skatīts: 2015, 1. maijā]
9. Ozoliņa, Indra. *Kad iepirkšanās kļuvusi par apsēstību*. Pieejams: http://www.tvnet.lv/zinas/viedokli/293254-kad_iepirksanas_kluvusi_par_apestibu. [skatīts: 2015, 8. janv.]
10. Reņģe, Viesturs. Psiholoģija. *Personības psiholoģiskās teorijas*. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. 158-165.lpp.
11. Strazdiņa, Irina. Personības attīstības iespējas. *Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem*. Liepāja: LiepA, 2007. 6.-32. lpp.
12. Strazdiņa, Irina. Personības psiholoģiskās aizsardzības mehānismi. *Rokasgrāmata sociālā darba speciālistiem*. Liepāja: LiepA, 2007. 45.-60. lpp.

13. TVNET. *Sieviešu izšķērdība iepērkoties (vīriešiem nelasīt...)* Pieejams:
http://www.tvnet.lv/sievietem/stils/450212-ieviesu_izskerdiba_ieperkoties_viriesiem_nelasit [skatīts: 2015, 8. janv.]

SUMMARY

My Bachelor's work is a contemporary dance performance "Andele", with the premiere on June 13, 2015, at the Latvian Academy of Culture, Theatre House "Zirgu Pasts", Karamazov Hall.

Performance is on the theme – *shopping as replacement of basic needs*. Because of the fact that excessive shopping serves as short-term replacement of one's needs, the exploration of the theme was originally based on Maslow's Hierarchy of needs.

The aim of the work is to tell about the fact that each dependency has its cause, which most often is another unsatisfied need.

When starting the work, the choreographer must be convinced about the structure of the piece, to use rehearsal time effectively. The choreography development can be gradual, but it must be ready before the rehearsal.

Creating contemporary dance performance "Andele" mainly was used *release* and *flying low* dance techniques, also structured improvisation, as well as precisely created dance combinations. Great attention was put also to dancer's *state of mind*.

It became clear that it is important to rehearse from the very beginning in the premises where the performance will take place, as it helps choreographer in creating the performance and dancers in their dancing. Being regularly in the performance premises, it is possible to solve issues related to scenography.

Scenography demands a lot of attention, technical and choreographical solutions. In the scenography of "Andele" large amount of clothing is used, hang from the ceiling. In the performance the scenographer Austrā Hauks helps to implement the scenography ideas.

The music for performance „Andele” is only audio recordings that are characteristic to shopping centres. During rehearsals was used the music provided by the dancers – music that has motivated them or when listening to music helped to replace some needs.

The dancers in contemporary dance show "Andele" are: Karīna Lapšīna, Agate Bankava, Alise Putniņa, Anastasija Lonšakova. I chose the dancers because of the quality of their movement and their attitude towards shopping. Each of the dancer's characters presents unsatisfied need, which is being replaced with shopping. The producer of this show is Terēze Šulca, light designer Rūdolfs Kugrēns, sound director Dainis Sumišķis.

PIELIKUMI

1.pielikums

SCENOGRĀFIJAS SKICES

1.1. Pirmā scenogrāfijas pozīcija

1.2. Otrā scenogrāfijas pozīcija

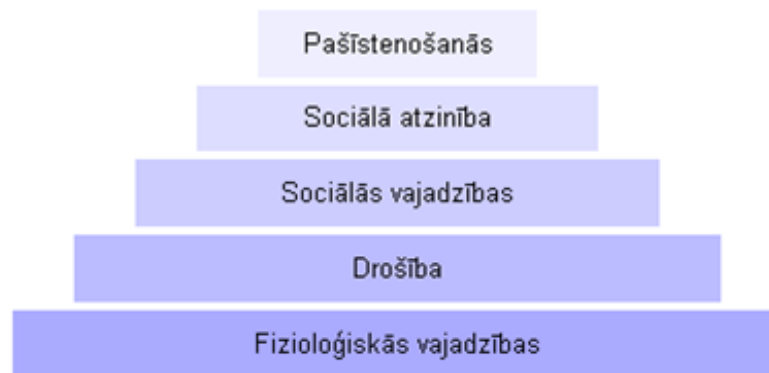
1.3. Trešā scenogrāfijas pozīcija

1.4. Ceturtais scenogrāfijas pozīcija

MASLOVA VAJADZĪBU PIRAMĪDA

2. pielikums pieejams: <https://lbbjss.wordpress.com/2011/03/30/biblioteka-sodien/>

_____ darbs
Bakalaura, maģistra

“ _____ ”
tēmas nosaukums
izstrādāts Latvijas Kultūras akadēmijas _____ katedrā
katedras nosaukums

Ar savu parakstu apliecinu, ka _____ darbs izstrādāts patstāvīgi; izmantojot citu autoru darbos publicētus datus, definējumus un viedokļus, dotas precīzas norādes (atsauces) uz to ieguves avotu; iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ .2015.
Vārds, uzvārdsParaksts

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: _____ .2015.
Akadēmiskais amats, grāds, vārds, uzvārdsParaksts

Recenzents: _____
Akadēmiskais amats, grāds, vārds, uzvārds

Darbs iesniegts ____ . ____ .2015.

Studējošo servisa speciālists : _____
Vārds, uzvārdsParaksts

Darbs aizstāvēts LKA _____ gala pārbaudījumu komisijas sēdē
Bakalaura, maģistra

____ . ____ .2015. prot. Nr. _____ vērtējums _____

Komisijas sekretārs: _____
Vārds, uzvārdsParaksts